

Льїнова І.М., ст.. гр. ГЕ-14д, науковий керівник - к.філос.н., доц. Товарниченко В.О.

ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЇ ЯК НАУКИ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра філософії та суспільних наук

В роботі розглядаються основні етапи розвитку психології як науки.

Вживання слова «психологія» (від давньогрецьких слів «*psyche*»(душа) і «*logia*»(розуміння, знання) уперше зафіксовано в західноєвропейських текстах ХVІІ ст., поступово слово «психологія» увійшло до буденного вжитку.

Психологія на шляху до самостійної науки пройшла тривалий шлях, і лише всередині ХІХ ст. з розрізнених знань вона стала самостійною наукою.

В історії психології, психологічній науці, яка займається дослідженням процесу становлення психологічних знань і уявлень, можна знайти три основних підходи до визначення рамок та етапів розвитку психології: 1-й етап - донаукової (міфологічної) психології, 2-й етап - філософської психології, 3-й етап - власне наукової психології.

Запропонований останнім підходом поділ історії психології має сенс, бо психологія кожної історичної епохи мала суттєві відмінності, робила цілком певні акценти на тих чи інших психічних явищах, так психологічна думка від Міфологічного періоду до епохи Середньовіччя робила наголос на ситуативних феноменах, від епохи Відродження до епохи Просвітництва - на мотиваційних, а у ХІХ-ХХ ст. - на феноменах дії та післядії.

Античність є першою історичною епохою розвитку людства; саме в цей час у зв'язку з диференціацією форм культурної творчості міфологічна психологія трансформувалася у філософську. Античність і середньовіччя, розглядаючи ситуацію людського життя, вже одержують феномен протистояння людини долі (конфлікт між зовнішнім і внутрішнім аспектами ситуації), загострення цього конфлікту спричинило звернення психології Відродження до внутрішнього світу людини, до тих мотивів, якими визначаються її діяння.

Найбільш поширеним у психології кінця ХІХ ст. був суб'єктивний метод (або інтроспекція), головним апологетом виступив В. Вундт (1832-1920). Психологія, за Вундтом, є наукою про безпосередній досвід, який людина може досягнути шляхом наукового самоспостереження(тобто науковість самоспостереженню додають контроль і порядок, які забезпечуються певними процедурами фізіологічного експерименту).

Людину потрібно вивчати як цілісну й унікальну істоту, людина відкрита до світу, проживання світу в собі та себе у світі є головною психологічною реальністю, так як людина - істота вільна, здатна вирішувати, обирати шлях власного розвитку, вона активна, творча істота(все це за твердженнями гуманістичної психології).

Віра в людину гуманістичної психології збігається з певними аспектами філософії Ж.-Ж. Руссо, який ще за часів Просвітництва вважав, що цивілізація є перешкодою людському щастю, бо спотворює первісно добру людську природу, людина народжується, щоб бути доброю і прекрасною, але суспільство й оточення не дає цьому потенціалу реалізуватися, нищить його, прищеплюючи людині певні цінності, стандарти і цілі, які не є справжніми її цінностями, цілями.

На мій погляд, розвиток психологічної науки можна розглядати також залежно від того, що було її предметом, саме з цього погляду етапи розвитку психології розглядають під кутом розуміння її предмета. У такому контексті доцільно виокремлювати перший етап, коли психологію розглядають як науку про душу; другий - як науку про свідомість; третій - як науку поведінку; четвертий - як і науку про психіку, що становить єдність свідомого і несвідомого у взаємодії людини зі світом. Попри всі зміни в психології, уявлення про свідомість залишалося приблизно тим самим, змінювалися тільки погляди на її відношення до поведінки, до неусвідомлюваних психічних явищ, до соціальних впливів.

